

SJØMILITÆRE SAMFUND

Vedlegg 1

Marinens evne til å utføre undervannsbåtoperasjoner

Informasjonsnotat fra Sjømilitære Samfund om hvorfor 4 undervannsbåter ikke er tilstrekkelig for å løse de oppgaver Sjøforsvaret må kunne klare.

Marinen har operert ubåter siden 1909 da den fikk sin første ubåt «KOBHEN», levert fra Germaniaverftet i Kiel. Siden den gang har Marinen bygget opp en betydelig ubåtkompetanse gjennom operasjoner i fredstid, kriser og krig. Fra midten av 1960-tallet og frem til Ula-klassen ble introdusert i 1989 hadde Norge sin storhetstid med 15 ubåter i porteføljen, hvorav 12 var under kommando til langt ut i 1990-årene. Operasjonsområdet var stort, fra Biscaya i sør, Norskehavet med Jan Mayen, Norskekysten med Bjørnøya og langt inn i Barentshavet. Siden tidlig på 2000-tallet har Marinen operert en 6-båts struktur.

Parallelt med å utvikle operativ ledelse og kontroll med ubåtoperasjoner, ble det bygget opp solide rutiner for drift og vedlikehold av undervannsbåtene. Denne vedlikeholds-kompetansen ble etter hvert så betydelig at Marinens tjenester ble attraktive for ubåtnasjoner som Tyskland, Danmark og Polen. Disse nasjoner utførte års rutiner på sine båter i Norge. Betydelig støtte til andre allierte ubåter ble levert fra det norske ubåtmiljøet. I Bergensområdet og i Tromsøområdet var det etablert en fremskutt base med dokkingsmuligheter og reparasjon av ubåter. Dette støtteapparatet eksisterer til en viss grad også i dag og sikrer at våre ubåter og mannskaper kan operere effektivt med en høy grad av tilstedeværelse i de primære operasjonsområdene. Uansett om fremtidens design blir mer vedlikeholds-vennlig, vil det være omfattende og tidkrevende å ha service på fremtidens ubåter. Ubåtvåpenet til Den nederlandske marine har nærmest kollapset som et resultat av at de kun har hatt 4 båter i strukturen de senere år. Ubåtsikkerhet er vanskelig og viktig. Norge var en av nasjonene som dro i gang ubåt redningsøvelser og som gikk i front for at NATO skulle utvikle sin egen redningsfarkost NSRS. (NATO Submarine Rescue System). Denne og støtteapparatet rundt er operativt og klart til å settes inn på kort varsel. En 4 båts struktur vil være for liten til å produsere tilstrekkelig personell som skal støtte opp om de seilende fartøyene og kompetent personell for drifts- og vedlikehold samt bemanning av skoler og hovedkvarter i inn- og utland. Dette ble påpekt av FFI da Marinen gikk fra 9 til 6 båter da Kobben - klassen gikk i opplag. En 4 båt struktur vil også være for liten til å klare et minimum med to samtidige ubåter på operativ patrulje. I dag er nøkkelen en til tre. Det vil si at har man tre båter vil en være operativ, en vil være under klargjøring og den tredje vil ligge til vedlikehold. Denne nøkkel er det ikke mulig å endre. Det betyr at det kreves minst 6 for å kunne ha to båter kontinuerlig på patrulje. Operativ planlegging vil også ta høyde for at fiende vil søke å ødelegge ubåtene når de ligger til kai.

SMS tilrår at langtidsplanen ikke må redusere ubåtstrukturen fra 6 til 4. Utallige studier er gjort opp gjennom årene for å analysere seg frem til en minimumsstruktur for ubåter i Marinen. Samtlige har resultert i 6 eller flere. Den siste studien som ble gjennomført av Forsvaret i 2015, konkluderer også med minst 6 plattformer for å kunne opprettholde en struktur med 2 seilende og kampklare ubåter over lengre perioder.

SMS er innforstått med at FSJ ikke fant økonomisk rom til 6 ubåter i sin anbefaling, og at det derfor må bevilges ekstra til dette.